

Vroege vogels

Het samenspel tussen de mens en de vogels op de golfbaan is een belangrijke factor waar je als greenkeeper je voordeel mee kunt doen, zowel belevingsgericht als beheer technisch.

TEKST: ROB BORST – FOTO'S: IPC GROENE RUIMTE

Bij vroege vogels zal de greenkeeper doorgaans gelijk denken aan de early birds die bij het eerste zonlicht de baan opkomen om te genieten van het golfspel en niet direct aan vogels. Golfbanen zijn echter gebieden die bij uitstek geschikt zijn voor vogels. Er is op korte afstand van elkaar voedselrijk gras, ruigte, struweel, bomen, bossen, water, zand, oevers en vocht. Kortom, een eldorado voor onze gevederde vrienden. Of het nu gaat om zangvogels, watervogels, roofvogels, weidevogels of uilen, de golfbaan is geschikt leefgebied. Het komt regelmatig voor in Nederland dat op golfbanen veertig broedvogelsoorten waargenomen worden en er zijn zelfs golfbanen waar meer dan vijftig broedvogelsoorten zijn

waargenomen door betrokken greenkeepers en leden van de golfclubs.

Bedreiging en kansen

Veel greenkeepers gaan onbewust om met deze veelheid aan vogelsoorten en vaak met de gevolgen van dien. De kernvraag in de bewustwording is: wat is de toegevoegde waarde en waar ontstaan problemen? Veelal wordt gedacht vanuit beperkingen, overlast en schade, terwijl nu juist deze negatieve aspecten slecht te managen zijn, simpelweg omdat dit reactief handelen is. Actief handelen is de basis om de bedreigingen om te zetten in kansen voor de golfbaan en daar is een goede basis en inzicht voor nodig.

Toegevoegde waarde

Zangvogels, zwaluwen, watervogels, spechten, weidevogels, roofvogels en uilen kunnen een belangrijke toegevoegde waarde leveren voor een golfbaan. Bij specifiek koloniebroeders, zoals zwarte kraaien, roeken, meeuwen en ganzen heeft de medaille twee kanten.

Sijzen, appelvinken, blauwborsten, boomklevers, mezen, duinpiepers, fitissen, gierzwaluwen, geelgorzen, goudvinken, groenvinken, lijsters, huiszwaluwen, heggemussen, merels, nachtegalen, putters, roodborsten, staartmezen, vinken, goudhaantjes, rietzangers en winterkoninkjes zingen in de ochtenden en avonden niet alleen het hoogste lied op de golfbaan, maar

werken ook massa's aan insecten weg, waaronder ook de insecten die schadelijk zijn voor de spelonderdelen en landschappelijke beplantingen. Daarnaast eten ze veel zaden zodat de spelonderdelen al gedeeltelijk vrij blijven van vermenging met ongewenste soorten. Ook bijvoorbeeld wilde eenden, meerkoeten en waterhoentjes leveren een bijdrage aan de beleving en het beheer van de golfbaan. Een groepje wilde eenden in de vijvers houdt al snel een deel van de oevers open. Meerkoeten en waterhoentjes zijn scherpe wakers van hun broedterritoria en zorgen ervoor dat niet alle eenden uit de wijde omgeving zich te veel gaan thuis voelen. Wat is er leuker dan in het voorjaar de pullen (jonkies) van de watervogels door de vijvers te zien ploeteren bij het noodzakelijke loopje over de fairway. Het lachen van de spechten in het voorjaar en de vroege zomer is niet bedoeld om de golfers nog eens extra te confronteren met een wat mindere slag of put, maar geeft aan dat de golfbaan een goede, hoogwaardig beheerde plaats is om voor het nageslacht te zorgen.

Als de greenkeepers het echt goed voor elkaar hebben, zullen ook de roofvogels en uilen zich vestigen op het terrein. Vooral de havik en uilen helpen de greenkeeper van een overschot aan muizen en konijnen af die vanwege hun gegraaf en gekrabbel wel gedooft worden, maar niet te veel. Wist u overigens al dat als ook de roofvogel

wespendief zich gaat bemoeien met de golfbaan en de omgeving, eventuele problemen met wespen al snel tot het verleden behoren? Kortom, vogels op de golfbaan hebben een grote toegevoegde waarde voor de beleving van de golfbaan en ze leveren ook een bijdrage aan het beheer van spelonderdelen en landschappelijke elementen.

Lusten en lasten

Natuurlijk is niet alles met de vogels rozengeur en maneschijn. Van kraaien en roeken op de greens word je als greenkeeper niet echt vrolijk, en ook met de beleving van de golfer is het dan snel gedaan. Een luidruchtige brutale meeuwenkolonie rond het clubhuis is ook niet echt iets waar je naar uitkijkt. Net zo min als een groeiende broedkolonie ganzen in de vijvers die de oevers van de vijver snel vrij hebben van vegetatie en de fairways en greens bevuild met aanzienlijke hoeveelheden uitwerpselen. Ook hier geldt echter weer dat de greenkeeper met een beetje inzicht in gedrag en leefwijze van vogels al snel in de gaten heeft hoe deze problemen grotendeels voorkomen kunnen worden. Enerzijds door vestiging van koloniebroeders te voorkomen en anderzijds door de juiste werende maatregelen te treffen of, als het nodig mocht zijn, te zorgen voor alternatieve natuurlijke voedselbronnen waardoor schade of overlast wordt voorkomen.

Birdwatching day

De NGF organiseert jaarlijks de birdwatching day. De tiende editie van deze jaarlijkse vogelteldag op golfbanen zal plaatsvinden op 16 mei 2009. Informatie is op te vragen bij de NGF, zie www.ngf.nl onder 'banen'.

Inzicht

De kernvraag 'wat is de toegevoegde waarde en waar ontstaan problemen' heeft een concreet antwoord. De toegevoegde waarde van vogels is in eerste instantie de extra dimensie in beleving van golfers, zowel akoestisch als visueel. In tweede instantie leveren vogels ook een bijdrage aan het beheer van de golfbaan op basis van hun gedrag en leefwijze. Problemen ontstaan eigenlijk alleen op plaatsen waar geen inzicht is in het gedrag en leefwijze van vogels, waardoor eventuele conflicten niet in een vroegtijdig stadium worden opgemerkt en beheerst en er reactief gehandeld moet worden met alle nadelige gevolgen en beperkingen. Een vereniging heeft altijd wel leden die naast genieten van de vogels ook nog aanvullend interesse hebben in deze dieren. Maak daar als greenkeeper gebruik van en 'beren op de weg' worden al snel fluitend opgelost. 🦉

Rob Borst werkt bij IPC Groene Ruimte. Meer informatie: telefoon (026) 3550100 of www.ipcgroen.nl

Van roofvogels en uilen op de golfbaan heb je profijt. Ze vangen het overschot aan muizen en konijnen. Een wespendief helpt je van wespen af.

Onder andere merels zingen niet alleen in de ochtend en avond het hoogste lied op de golfbaan, maar werken ook massa's aan schadelijke insecten weg.